

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבר ד היהם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

ואתחנן

◆ אין דבר הניתן בלא תפילה ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

לעילוי נשמת
חנה בת רבקה מנחם ע"ה
נלב"ע כ"ב אב תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.



כל הזכויות שמורות

למחבר



לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו

ואתחנן

איך דבר הניתן בלא תפילה

ואתחנן אל יי' בעת ההוא לאמר: (דברים ג כג)

איתא במדרש רבה (וזאת הברכה יא) אמר רבי יוחנן, עשר מיתות כתובות עליו על משה, ואלו הן: הן קרבו ימיו למות: (דברים לב, ג): ומת בקר: (דברים ד, כב): פי אנכי מת: (דברים לא, כט): פי ידעתי אחרי מותי: (דברים ד, כז): ואף פי אחרי מותי: (דברים לג, א): לפני מותו, (דברים לד, ז): בן מאה ועשרים שנה במתו: (דברים לד, ה): וימת שם משה עבד ה': (יהושע א, א): ויהי אחרי מות משה: (יהושע א, ב): משה עבדי מת.

מלמד שעד עשרה פעמים נגזר עליו שלא יפנס לארץ ישראל ועדין לא נתחתם גזר הדין הקשה עד שנגלה עליו בית דין הגדול, אמר לו, גזרה היא מלפני שלא תעבר, שנאמר (דברים ג, כז): פי לא תעבר את הירדן, ודבר זה היה קל בעיניו של משה, שאמר, ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים, וכיון שבקשתי עליהם רחמים מיד קבל ממני, שנאמר (דברים ט, יד): הרף ממני ואשמידם, מה כתיב תמן (שמות לב, יד): וינחם ה' על הרעה. וכו' אני שלא חטאתי מנעורי לא כל שכן כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני!!!

וכיון שראה הקדוש ברוך הוא שקל הדבר בעיניו של משה ואינו עומד בתפלה, מיד קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יפנס לארץ

ישראל, שנאמר (במדבר כ, יב): לכן לא תביאו את הקהל הזה, אין לכן אלא שבועה, שנאמר (שמואל א ג, יד): ולכן נשבעת לביית עלי.

וכיון שראה משה שנחתם עליו גזר דין, גזר עליו תענית ועג עוגה קטנה ועמד בתוכה, ואמר, איני זז מכאן עד שתבטל אותה גזרה. באותה שעה מה עשה משה, לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר ועמד בתפלה ובתחנונים לפני הקדוש ברוך הוא, עד שגודעזעו שמים וארץ וסדרי בראשית.

מה עשה הקדוש ברוך הוא באותה שעה, הכריז בכל שער ושער של רקיע ורקיע בכל בית דין ובין דין שלא יקבלו תפלתו של משה ולא יעלו אותה לפניו, מפני שנחתם עליו גזר דין, אותו מלאך שממנה על הכרזה אכזריאל שמו, באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא בבהלה ואמר להם למלאכי השרת רדו בבהלה ונעלו כל שערי רקיע ורקיע, שגבר קול התפלה כלפי מעלה ובקשו לעלות הרקיע מפני קול תפלתו של משה, שהיתה תפלתו דומה לחרב שהוא קורע וחותך ואינו מעכב, שהיתה תפלתו מעין שם המפרש שלמד מן זגזאל רב סופר של בני מרום וכו'.

ומנין שהתפלל משה באותו הפרק חמש מאות וחמשה עשר פעמים, שנאמר (דברים ג, כג): ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, ואתחנן בגימטריא הכי הוי.

באותה שעה אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך יגיעי וצערי שנצטערתי על ישראל עד שיהיו מאמינים לשמך, כמה צער נצטערתי עליהם במצות עד שקבעתי להן תורה ומצות, אמרתי כשראיתי בצרתן כף אראה בטובתן, ועכשו שהגיע טובתן של ישראל, אתה אומר לי לא תעבר את הירדן הזה, הרי אתה עושה תורתך פלסתר, דכתיב (דברים כד, טו): ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו ולא יקרא עליך אל ה' והיה בך חטא, זו היא שלום עבודה של ארבעים שנה שעמלתי עד שיהיו עם קדוש ונאמן, שנאמר (הושע יב, א): ויהודה עד רד עם אל ועם קדושים נאמן. וכו' עד שאמר לו (דברים ג, כו): רב לך.

התפילה היא חוק בטבע

מדברי המדרש רואים, שלמרות שהקב"ה נשבע שמושה לא יכנס לארץ, מכל מקום משה לא מרים ידיים, גזר עליו תענית ועג עוגה קטנה ועמד בתוכה, ואמר, איני זז מכאן עד שתבטל אותה גזרה. באותה שעה מה עשה משה, לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר ועמד בתפלה ובתחנונים.

והקב"ה מיד קורא למלאכים לסגור את שערי הרקיע שלא תתקבל תפילתו של משה. מה עשה הקדוש ברוך הוא באותה שעה, הכריז בכל שער ושער של רקיע ורקיע בכל בית דין ובין דין שלא יקבלו תפלתו של משה ולא יעלו אותה לפניו, מפני שנחתם עליו גזר דין, אותו מלאך שממנה על הכרזה אכזריאל שמו, באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא בבהלה ואמר להם למלאכי השרת רדו בבהלה ונעלו כל שערי רקיע ורקיע, שגבר קול התפלה כלפי מעלה ובקשו לעלות הרקיע מפני קול תפלתו של משה, שהיתה תפלתו דומה לחרב שהוא קורע וחותך ואינו מעכב.

נתאר לעצמינו איזה דרמה היתה בשמים באותה שעה, הקב"ה מזעיק מיד את כל המלאכים, כוננות חירום, כולם מגיעים בצו 8 מה קרה? כולם שואלים!!! משה רבינו מתפלל, ואסור לתת לתפילה שלו לעבור, ניתנת הוראה מיד לנעול ולסגור את כל שערי הרקיע, לא לתת לתפילה של משה לעלות לכסא הכבוד, כל המלאכים בכוננות שיא, כולם עומדים על משמרתם בעמדות שערי הרקיע, מקימים מחסומים בכל המרחב, (סוללות כיפות ברזל) ההוראה היא חד משמעית...

והתפילה של משה פורצת את המחסום הראשון, ועולה לכיוון השער השני, מהדקים את הסגירה מעבים את הכוחות בשטח, אבל אז מגיעה התפילה, וגם את המחסום הזה היא פורצת, וממשיכה לעלות מרות המחסום, ועולה למעלה, שום מחסום לא יכול לעמוד בפני תפילתו של משה רבינו.

עד שהקב"ה פונה למשה בבקשה!!! משה... רב לך!!! תעצור, עוד תפילה אחת ואתה נכנס, שום מחסום לא יכול לעמוד בפני תפלתך.

למרות השבועה שהקב"ה נשבע שלא יכנס לארץ, בכח התפילה לבטל את זה, לכן הקב"ה היה מוכרח להגיד למשה רב לך, מדוע?

בביאור הדברים כתבו המפרשים, כמו שחקק הקב"ה חוקי הטבע גשמיים, לדוגמא שיש בעולם כח משיכה, ואם אדם יעזוב חפץ מידו, מיד הוא יפול לארץ, כך חקק הקב"ה חוקי טבע רוחניים, וכאשר האדם מתפלל, הרי מחוק הטבע הרוחני הוא שתתקבל תפילתו, וכדי שלא תתקבל תפילתו צריך נס, כי זה שינוי הטבע.

הגמרא בקידושין (כט:): מספרת, מעשה ברב יעקב בנו של רב אחא בר יעקב, ששלחו אביו ללמוד תורה אצל אביי.

כאשר בא רב יעקב לביתו, ראה אביו שלא היה תלמודו ברור בידו, אמר לו אביו אני ממולח יותר ממך, לפיכך שב אתה בבית, ואני אלך ללמוד מפי אביי.

מספרת הגמרא, כששמע אביי שרב אחא בא ללמוד תורה אצלו, הודיע לכל תלמידיו שאף אחד מהם לא יתן אכסניה בביתו לרב אחא, וזאת משום, שהיה מזיק שהיה רגיל להיות בבית המדרש שבו למדו תלמידיו של אביי, וכוחו של אותו מזיק היה גדול, עד כדי כך שכאשר היו נכנסים שני תלמידים אפילו ביום היו ניזוקים ממנו.

ובאמת כך היה, נכנס רב אחא לבית המדרש ללון שם, נגלה לפניו אותו מזיק ונדמה לפניו בצורת תנין בעל שבעה ראשים.

התפלל רב אחא שיהרג אותו מזיק, וכל כריעה שהיה כורע בתפילתו, היה חותך ראש אחד מהמזיק, עד שנחתכו כל הראשים ומת.

אמר להם רב אחא לתלמידי אביי למחר, אילו לא היה מתרחש לי נס, הייתי מגיע לידי סכנה.

המהרש"א בחדושי אגדות עומד על כך כיצד דחה אביי את רב אחא למקום סכנה על הספק שאולי יתרחש נס, והרי גם אם יתרחש הנס הרי יהיו מנכין לו מזכויותיו?

והוא מיישב: דוודאי סמך אביי על חסידותו של רב אחא, שמתוך תפילתו לא יהיה ניזוק ויהרוג את המזיק, ואין זה מקרי נס... אלא

שאמר דשמא קודם תפילה יתרחש ניסא וינכו לו מזכויותיו, ומשום ספק זה אין למנוע הוודאי שיהרוג אותו.

ממשיך המהרש"א לבאר, ומה שרב אחא עצמו הגיב ואמר 'אי לא איתרחש ניסא סכנתין' שהיה מתרעם עליהם שלא תלה הדבר בתפילתו אלא בניסא, והבאתם אותי ליד מדה זו שמנכין לי מזכויותי.

כלומר: מה שזוכה האדם להשיג מכוחה של תפילה, אין זה נקרא נס ולא ינכו לו מזכויותיו עבור זה.

כוח התפילה הוטבע במהלך טבע הבריאה, הכפופה כולה לתפילה ואין תועלתה והצלחתה של התפילה בגדר נס.

*

בגמרא בבא מציעא (קו.) הסתפקו חז"ל בדין המשכיר או המחכיר את שדהו לחבירו, ואמר לו תזרע בו חיטים. והלך השוכר וזרע בו שעורים, ונשתדפו רוב השדות שבבקעה, וגם שדה השעורים שלו, כגון שבא שדפון או ארבה.

האם יכול השוכר לומר אילו הייתי זורע חטים היתה השדה משתדפת גם כן, וממילא אני לא צריך לשלם לך, או שמא יכול המחכיר לומר לו, אילו היית זורע חטים היה מתקיים בי "ותגזר אומר ויקם לך", ופירש רש"י מה שתבקש מן היוצר יענה, ואני לא בקשתי מן השמים בתחילת השנה שיצליחני בשעורים אלא בחיטים. וכך נשאר הגמרא במסקנא. וכך נפסק להלכה בחו"מ סימן שכב ב.

(עי"ש בתוס' ד"ה לניסא זוטא, שזה שייך דוקא במתפלל על מין אחד של חיטים, אבל אם אמר המשכיר לשוכר, זרע כל מה שתרצה, לא יכול לומר לו הוה מקיים בי ותגזר אומר ויקם לך, ומנמקים התוספות את הטעם, דבסתמא לא היה מקבל הקב"ה תפילתו של זה שיצליח כל מה שיזרע, אם לא שיעשה לו נס.)

ולמדנו מכאן, כוחה של תפילה, שמשמשת כקובלנא בדיני טוען ונטען, שמה שמבקש האדם מן היוצר כן יהיה, וכיון שהתפילה היא מעצם מהלך טבע הבריאה, יכול המשכיר לטעון בשופי, אם היית זורע בה חטים היה הקב"ה מצליחני בשדה זו, גם אם רוב השדות שבבקעה נשתדפו, ולא כן הוא במתפלל שיצליח כל מה שיזרע, שאז צריך להגיע לנס, שהוא למעלה ממהלך טבע הבריאה.

אין דבר הניתן בלא תפילה

הרמח"ל בדרך ה' (הלך ד' פרק ב'). מסביר את ענין התפילה. כי גזרה החכמה העליונה שלהיות הנבראים מקבלים שפע ממנו יתברך, צריך שיתעוררו הם אליו ויתקרבו לו, ויבקשו פניו, וכפי התעוררותם לו, כן ימשך עליהם השפע, ואם לא יתעוררו לא ימשך.

אומר הרמח"ל: הקב"ה סידר את העולם באופן כזה שרק ע"י תפילה תוכל לקבל. אם הוא התפלל יקבל את מבוקשו, ואם לא התפלל לא יקבל.

אומר הרב פינקוס: משל למה הדבר דומה, לאדם שהזמין סחורה במפעל מסוים, הוא שילם על כך מראש, עובדי המפעל כבר ארזו לו את הכל, הוא שולח משאית לקחת את הסחורה, אבל כשהוא מגיע למפעל להעמיס את הסחורה הוא רואה שהשער סגור.

כל הסחורה כבר נמצאת והוא גם שילם על כך, הכל מוכן, רק נשאר דבר אחד, לפתוח את השער כדי שהמשאית תכנס ותקח את הסחורה.

אומר הרב פינקוס זצ"ל הקב"ה גזר על האדם גזירות טובות, פרנסה טובה, בריאות, אושר ועושר וכל טוב, אבל מה שנדרש מהאדם, זה לפתוח את השער כדי שהשפע ירד, וזאת רק ע"י תפילה, כך ברא הקב"ה את העולם, שבלא תפילה לא יקבל כלום. אל יאמר האדם מספיק מה שהתפללתי בראש השנה וכו' משום ששום דבר לא יורד מהשמים, אלא עד שתבקש מהקב"ה שמה שנגזר עליך תקבל אותו.

*

התורה אומרת: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: וְכָל שֵׁיטַ הַשָּׁדָה טָרָם יְהִיָּה בְּאֶרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׁדָה טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה" (בראשית ב ד-ה)

אומר רש"י - משנגמרה בריאת העולם בשישי, קודם שנברא האדם, וכל עשב השדה עדין לא צמח, ובשלישי שכתוב תוצא הארץ דשא לא

יצאו, אלא על פתח הקרקע עמדו עד יום שישי, ומה טעם לא המטיר? למה לא ירדו גשמים? לפי שאדם אין לעבוד את האדמה. ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא האדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירבו וצמחו האילנות והדשאים.

מסביר רש"י: כבר ביום השלישי ה' ברא את כל הצמחים, העשבים וכל האילנות, אבל עדיין לא צמחו במאומה עד יום שישי מדוע? כי לא היה מי שיתפלל, עד שבא אדם הראשון והכיר בטובתן של גשמים והתפלל עליהם וירדו גשמים.

אומר הרב פינקוס זצ"ל, רואים מכאן יסוד גדול במעלת התפילה: שכל הבריאה עמדה מוכנה לצאת, העצים והצמחים וכו' והיה חסר רק שירד גשם כדי לקיים ולהצמיח את כל הצומח, אבל אפילו טיפת גשם לא ירדה מדוע? כי לא היה אדם שיתפלל על הגשמים.

כי מהות האדם זה תפילה. ולמרות שהבריאה כולה נשלמה כמ"ש וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ואעפ"כ הגשמים אשר קיום העולם וחיותו תלוי בהם, עדיין אינם יורדים, ולמה? יען שחסרה תפילת האדם המכיר בטובתן ומבקש עליהם מאת הבורא יתברך, ורק אז יורדים הגשמים ומתקיימת הבריאה.

כשמתכוונת תורתנו הק' לומר שחסרה בבריאה תפילת האדם אשר תפעל להוריד את הגשמים, כותבת זאת בלשון 'ואדם אין' יען כי מהותו של האדם היא התפילה, כי מבלעדי התפילה אין הוא כלום.

כיון שצרכי האדם בגשמיות וברוחניות הם רבים עד בלי מספר, והאדם בעצמותו אינו יכול בכוחותיו להשיג כלום, ותמיד צריך לשאת עיניו למרום בתפילה, ולכך כל קיומו ומהותו בכח התפילה, וכשחסרה תפילת האדם, הרי ואדם אין, אין כאן אדם.

וברעיון הזה פירשו גדולי המוסר זצ"ל את מאמר חז"ל (בבא קמא ג:) מאי מבעה? רב אמר מבעה זה אדם וכו' דכתיב אָמַר שְׁמַר אֶתָּא בְּקָר וְגַם לְיֵלָה אִם תִּבְעֵיוֹן בְּעֵיוֹ וְגו' (ישעיה כ"א י"ב) ע"כ.

ויפלא מאד, וכי מאחר ומצינו באדם שמתפלל, ראוי הוא לקראו בשם זה מבעה, מתפלל, והרי פעולותיו של האדם רבות הן כחול הים ולמה יקרא שמו על שם אחת מפעולותיו?

אך הביאור הוא, דכל האדם, כולו מהותו וחיותו בתפילה תליא מילתא, ולכך שמו נאה לו, מבעה, מתפלל, כי זה כל האדם.

ומה נפלא הדבר שמילוי האותיות של אדם מעיד על הנ"ל אל"ף דל"ת מ"ם הרי שמילוי האדם, דהיינו תוכנו הנסתר הוא מתפלל.

כמו כן מצינו מה שאמרו בגמרא, דמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה, שיהיה לאדם לחם חוקן דבר יום ביומו, ועם כל זאת לפעמים כאשר בא היום שהוקבע בו לחם חוקן, הקב"ה במכוון מונע ממנו פרנסתו, וזאת מדוע? כדי שיתפלל.

*

איתא בגמ' סנהדרין (קיג.) שיהושע עשה חרם, למי שיבנה את העיר יריחו, וקלל יהושע שאותו אחד שיבנה את יריחו, בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה כמ"ש וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לְפָנַי יִי אֲשֶׁר יִקוּם וּבְנֶה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בְּבָכְרוֹ יִיסְדְּנָה וּבְצִעִירוֹ יִצִּיב דְּלֶתֶיהָ: (יהושע ו כו) דהיינו שבכל מהלך בניית העיר ימותו בניו, עד שכשיציב את דלתות שערי העיר בסוף הבניה ימות בנו האחרון.

והנה חיאל בית האלי שהיה גיסו של אחאב, בנה את יריחו בימיו של אחאב. חיאל שגר בבית אל וכשמו חיאל בית האלי, וכן נקרא שמו בית האלי, על שעבר על האלה והשבועה, והיה מזלזל בתורה ובנה את יריחו. (רש"י סנהדרין שם)

והנה יהושע כשכבש את יריחו, כבשה בשבת, כי היה באמצע מלחמה ולא יכל להפסיק ונלחמו גם בשבת עד שכבשה, ולכן קילל יהושע את בונה יריחו ואמר, מי שיבנה את העיר יריחו, הגם שיקרא לה שם אחר, או יבנה עיר אחרת ויקרא את שמה יריחו, יענש, שבבכורו ייסדנה וכל בניו ימותו, וכשיציב דלתיה ימות בנו צעירו.

והיאל היה רשע, ולא גרתע מקללת יהושע, ובנה את יריחו, וכשהניח את היסודות מת בנו אבירים, ובכל מהלך הבניה מתו שאר בניו, וכשהציב דלתיה מת בנו צעירו האחרון שגוב כמ"ש בַּיָּמִיו בָּנָה חֵיאל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶת יְרִיחוֹ בְּאֲבִירִים בְּכָרוֹ יִסְדָּהּ וּבִשְׁגֹב צָעִירוֹ הִצִּיב דְּלֶתֶיהָ כַּדָּבָר יי' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון: (מלכים א טז לד)

והנה כיון שנשאר חיאל ערירי והתאבל על בניו, בא אליו אחאב לנחמו, והנה אמר הקב"ה לאליהו, שממדת דרך ארץ, עליו ללכת לנחם את חיאל בית האלי, ואע"פ שהוא רשע. אמר אליהו להקב"ה והלא אני לא יכול לסבול את הרשעים הללו שמקנטרים אותי במעשה רשעותם. אמר לו הקב"ה לך לנחמו, ומה שתגזור אקיים.

וכשהגיע לשם אליהו, שמע את היושבים שם מדברים ואומרים, שכל בני חיאל מתו בגלל שהוא לא שעה לגזירת יהושע ובנה את יריחו.

אמר לו אחאב לאליהו, איך יתכן שהקללה של יהושע התקיימה שאמר מי שיבנה את יריחו ימותו בניו, ואילו קללתו של משה רבינו שאמר "וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים והשתחוויתם להם וכו' וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר" והנה אחאב וכל דורו היו עובדים עבודה זרה, ולא עוד אלא שאין לך כל תלם ותלם שאין בו עבודה זרה. ובנוסף אחאב כתב על דלתות שומרון שאין לו חלק באלקי ישראל. ולא רק שאין גשמים, אלא יש ריבוי כל כך של גשמים, עד שמרוב גשמים שיש אי אפשר ללכת לבית העבודה זרה להשתחוות שם, כי כל הדרכים מלוכלכים בטיט.

וא"כ אם קללתו של משה שהיה רבו של יהושע לא התקיימה, האיך התקיימה קללתו של יהושע תלמידו? אלא ודאי אין זה אלא טבעו של עולם שמתו בניו של חיאל.

אליהו הנביא לא יכל לסבול לשמוע את הדברים הללו, ועמד ואמר "חי ה' צבאות אם יהיה עוד מטר כי אם לפי דברי" וכן היה, לא ירדה טיפת מים והאנשים גוועו ברעב. היו אוכלים את החמורים והגמלים כמ"ש וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי מֵתְשִׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחָאָב חֵי יי' אֱלֹהֵי

ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי: (מלכים א - יז א)

אליהו הנביא התפלל לה, ונתנו לו מפתחות הגשמים שיהיה הוא אחראי על כך. לאחר מכן נאמר ויהי דבר יי' אליו לאמר: לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת בנחל כרית אשר על פני הירדן: (מלכים שם יז ב-ג) "והערבים מביאים לו לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב ומן הנחל ישטה: (מלכים שם ו') מהיכן הביאו לו העורבים אוכל? אמר ר' יהודה אמר רב מהמטבח של אחאב (עיין חולין ה.).

והנה היה רעב שלש וחצי שנים שלא ירד טיפת גשם, ואליהו לא הרגיש שום צער ולא רעב, כי לא היה חסר לו כלום, היה לו מים מהנחל, ואוכל ממטבחו של אחאב ועם ישראל בצער. כיון שראה הקב"ה כן, רצה שאליהו יחזיר את המפתח של הגשמים, כדי שיוכל לתת גשמים. מה עשה הקב"ה יבש את נחל כרית היכן ששהה אליהו כמ"ש ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם בארץ: (מלכים א יז ז) וכשלא היה מים, א"ל הקב"ה לאליהו, לך לצרפתה שעל יד העיר לבנון, ושם תתאכסן אצל אשה אלמנה, בכדי לגלגל את הדבר, שיחזיר את המפתח של הגשמים. כמ"ש ויהי דבר יי' אליו לאמר: קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם אשה אלמנה לכללך: (שם פסוק ח-ט).

כשהגיע לשם אליהו, כתיב ויבא אל פתח העיר והנה שם אשה אלמנה מקששת עצים ויקרא אליה ויאמר קחי נא לי מעט מים בכלי ואשתה: ותלך לקחת ויקרא אליה ויאמר לקחי נא לי פת לחם בידך: (שם י-יא) הוא מבקש ממנה מעט לחם ומים.

אמרה לו האשה ותאמר חי יי' אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בפד ומעט שמן בצפחת והנני מקששת שנים עצים ובאתי ועשיתיהו לי ולבני ואכלנהו ומתנו: (שם יב) יש לי רק מעט קמח, וצפיחית שמן, ואם תאכל אתה לא ישאר לנו מה לאכול ונמות.

ויאמר אליה אליהו אל תיראי באי עשי כדברך אך עשי לי משם עגה קטנה בראשנה והוצאת לי ולך ולבנה תעשי באחרונה: כי כה אמר יי' אליה ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום

תַּת יי' גִּשְׁם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וּתְלַךְ וּתַעֲשֶׂה כְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי וּתְאָכַל הַיָּא
וְהוּא וּבֵיתָה יָמִים: כִּד הַקָּמַח לֹא כָלְתָה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא חָסַר כְּדִבְרֵי יי'
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵי: (שם יג-טז)

אמר לה אליהו לפני שאת מכינה עוגה לך ולבנך, קודם תכיני לי,
מפני שאני כהן שהרי פנחס הוא אליהו, וכתוב "ראשית עריסותכם"
שחייבה התורה לתת חלה לכהן ולכן הוא נטל ראשון. אמר לה אליהו
אין לך מה לדאוג, הקמח והשמן לא יפסקו, עד שהקב"ה יוריד גשם
על הארץ.

מסופר בנביא, ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה בעלת הבית
ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא נותרה בו נשמה: ותאמר אל אליהו
מה לי ולך איש האלהים באת אלי להזכיר את עוני ולהמית את בני:
(שם יז-יח) אמרה לו האשה, לפני שבאת לכאן, ריחם עלי ה', כי
ביחס לאנשי מקומי אני צדקת, אבל עכשיו שבאת לכאן, אין מעשי
נכרים לטובה לעומת מעשיך, כי אתה צדיק גדול, ולכן מחמת זה
נגרם שבני מת.

מיד התפלל אליהו אל ה' שיתן לו את המפתח של תחיית המתים
כדי להחיות את בן האלמנה. כמ"ש ויאמר אליה תני לי את בנך
ויקחהו מחיקה ויעלהו אל העליה אשר הוא ישב שם וישכבהו על
מטתו: ויקרא אל יי' ויאמר יי' אלהי הגם על האלמנה אשר אני
מתגורר עמה הרעות להמית את בנה: ויתמדד על הילד שלש פעמים
ויקרא אל יי' ויאמר יי' אלהי תשוב נא נפש הילד הנה על קרבו:
וישמע יי' בקול אליהו ותשוב נפש הילד על קרבו ויחי: (שם יט-כב)

אומרת הגמרא: ג' מפתחות לא נמסרו ביד שליח או מלאך, א'
מפתח הפרנסה, אין זה בידי אדם אלא ביד הקב"ה, שנאמר "פותח את
ידיך ומשביע לכל חי רצון" ואין זה מפתח ממש אלא דבר רוחני.

ב' מפתח של חיה (יולדת) אין זה תלוי בפרופסורים וד"ר אלא
בהקב"ה וכמו שמצינו ברחל "וישמע ה' בקול רחל, ויפתח את רחמה"

ג' המפתח של תחיית המתים, גם זה ביד ה' שנאמר "וידעתם כי
אני ה' בפתחי את קברותיכם" שמוריד ה' על המתים טל תחייה והם

קמים, ולכן בברכת טל יש ברכת מחיה המתים, וכמ"ש "הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טלך"

וגם הגשמים הם ביד ה' שנאמר "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים" והגמ' אומרת, שפרנסה וגשמים הם מפתח אחד, שהרי אם יהיה פרנסה ולא יהא מה לאכול, אין מה לעשות בכסף ונאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים". וסימן לדבר אמרו: מפת"ח ר"ת מטר פרנסה תחיית המתים חיה.

אמר הקב"ה לאליהו, אני אתן לך את מפתח תחיית המתים, אבל אין זה דרך ארץ שיהיו ב' מפתחות ביד העבד (אליהו) ואחד ביד האדון (הקב"ה) לכן ביקש הקב"ה מאליהו, שישלב את מפתח הגשמים ויטול את מפתח של תחיית המתים.

הסכים לכך אליהו, לקח את מפתח תחיית המתים והחיה את האלמנה.

והנה עכשיו המפתח של הגשמים ביד הקב"ה והיה יכול להוריד גשם מיד. אך כדי שלא יהא חילול השם שנשבע אליהו שלא יהא מטר אלא רק על פי דבריו, לכן אמר לו הקב"ה לאליהו, לך הראה אל אחאב, ותתפייס עמו, ותבקש ממני שירד גשם, ואז אני יוריד גשמים.

בדרך לביתו של אחאב פוגש אליהו הנביא את עובדיה שהיה שר החצר של אחאב, והוא מספר לאליהו שאחאב מחפש אחריו כמ"ש ח' י' אֶלְהִיךָ אִם יֵשׁ גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא שָׁלַח אֲדֹנָי שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אֵין וְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַמַּמְלָכָה וְאֵת הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶכָה: (מלכים א יח י')

אליהו אומר לעובדיה, לך אמור לאדוניך שאין לו מה לחפש אותי, אני נמצא כאן.

אמר לו עובדיה ואם אקרא לו, ופתאום תבוא רוח ותקח אותך אני יראה כשקרן. כמ"ש וְהָיָה אֲנִי אֵלַיךָ מֵאֵתְךָ וְרוּחַ יי' יִשְׁאַף עַל אֲשֶׁר לֹא אֲדַע וּבֹאתִי לְהַגִּיד לְאַחֲאָב וְלֹא יִמְצָאֶךָ וְהִרְגֵנִי וְעַבְדְּךָ יֵרָא אֶת יי' מְנַעְרִי: (שם יב)

וַיֹּאמֶר אֵלָיו: חַי יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֶרְאֶה אֵלָיו:
וַיִּלֶּךְ עִבְדֶּיךָ לְקִרְאֵת אַחָב וַיִּגַּד לוֹ וַיִּלֶּךְ אַחָב לְקִרְאֵת אֵלָיו: (שם
טו-טז)

עובדיה הולך לאחאב ומספר לו שנמצא המבוקש שמזה זמן רב הוא מחפש אתו, והוא מחכה לו.

מיד הלך אחאב לקראת אליהו, כתוב שם וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחָב אֶת אֵלָיו וַיֹּאמֶר אַחָב אֵלָיו הֲאֵתָה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל? אֵתָה הוּא שְׂגֵרְמַת לְעַם יִשְׂרָאֵל רַעַב גְּדוֹל כֹּל כֵּךְ?

אליהו הנביא עונה לו: וַיֹּאמֶר לֹא עֲכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אֵתָה וּבֵית אָבִיךָ בְּעֻזְבְּכֶם אֵת מִצּוֹת יְיָ וַתִּלְךְ אַחֲרֵי הַבְּעֻלִים: (שם יח יז)

לא אני הוא עוכר ישראל, אלא אתה ובית אביך, אשר במעשיכם גרמתם לרעב הנורא, לולא עזבתם את מצוות ה', לא היתה באה עליכם הרעה.

אליהו הנביא פונה לאחאב וְעַתָּה שְׁלַח קִבְיָן אֵלַי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הַר הַכְּרִמָּל וְאֵת נְבִיאֵי הַבְּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֲכֹלֵי שֶׁלֶחַן אֵיזֹבֵל: וַיִּשְׁלַח אַחָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת הַנְּבִיאִים אֶל הַר הַכְּרִמָּל: (יט כ)

לאחר שנקבצו כולם בהר הכרמל, נגש אליהו לכל העם, נאמר שם (כא) וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אֵל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר עַד מַתִּי אַתֶּם פּוֹסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים אִם יְיָ הָאֱלֹהִים לָכוּ אַחֲרָיו וְאִם הַבְּעַל לָכוּ אַחֲרָיו וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֵל הָעָם אֲנִי נֹתַרְתִּי נְבִיא לִי לְבִדִּי וּנְבִיאֵי הַבְּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ: וַיִּתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וַיִּנְתְּחוּהוּ וַיִּשְׂימוּ עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׂימוּ וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֵת הַפָּר הָאֶחָד וַנְּתַתִּי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אֲשִׂים: וַקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם יְיָ וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲנֶה בְּאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר: (שם כב-כד)

התוכנית של אליהו הנביא היתה, שהם יבנו מזבח ויקריבו עליו קרבן מבלי להבעיר אש, וגם הוא יעשה כך, וכל אחד יתפלל לאלוהיו, ובמזבח שתרד האש ידעו שהצדק איתם.

מבואר בחז"ל (ילקוט שמעוני מלכים א' י"ח סימן רי"ב) ויאמר אליהו לנביאי הבעל בחרו לכם הפר האחד ועשו ראשנה כי אתם הרבים וקראו בשם אלהיכם ואש לא תשימו: (שם כה)

אמר לו אליהו לנביאי הבעל, בחרו שני פרים תאומים מאם אחת, הגדלים על אבוס אחד, והטילו עליהם גורלות, אחד לשם ואחד לבעל, ואמרו חז"ל פרו של אליהו היה נמשך אחריו והולך, ואותו הפר שעלה לשם הבעל, נתקבצו כל אותם נביאי הבעל, ארבע מאות וחמשים, ונביאי האשרה ארבע מאות, וכולם לא יכלו להזיז רגלו מן הארץ, עד שפתח אליהו פיו ואמר לו: לך עמהם.

השיב הפר ואמר לאלהו לעיני כל העם, אני וחברי יצאנו מבטן אחד, וגדלנו במרעה אחד, ועל אבוס אחד, והוא עולה לחלקו של הקב"ה ושמו של הקב"ה מתקדש עליו, ואני עליתי לחלק הבעל להכעיס את בוראי???

אמר לו אליהו: לך עמהם ואל ימצאו עליה, כשם ששמו של הקב"ה מתקדש על ידי זה שעמי, כך מתקדש על ידך.

א"ל וכך אתה יועצני? שבועה שלא אזוז מכאן עד שתמסרני בידם, מיד ויקחו את הפר אשר נתן להם (שם כו) מי נתנו להם? אליהו.

לקחו נביאי הבעל את הפר, שחטו אותו, ניתחו את אבריו והעלו אותו להקרבה על גבי המזבח, ועכשיו כולם מחכים לראות אם תרד אש ותאכל את הקרבן.

אומר הפסוק ויעשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים לאמר הבעל עננו ואין קול ענה ויפסחו על המזבח אשר עשה: ויהי בצהרים ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול כי אלהים הוא פי שיח וכי שיג לו וכי דרך לו אולי ישן הוא ויקץ: ויקראו בקול גדול ויתגדדו כמשפטם בתרבות וברמחים עד שפך דם עליהם (שם כו-כח)

מבואר בחז"ל שנביאי הבעל חפרו מנהרה מתחת למזבח, ועשו את המזבח חלול, ולשם נכנס חיאל בית האלי, ואמרו לו, כשתשמע את הקול שנצעק 'הבעל ענינו' תדליק את האש, ולכן נביאי הבעל קראו בקול גדול.

ומדוע באמת לא הדליק חיאל את האש? כי מיד הזמין הקב"ה נחש והכישו ומת.

לאחר שנכשלו עובדי הבעל ולא יכלו להוריד אש, נגש אליהו לבנות מזבח לשם ה', עשה אליהו הנביא תעלה כבית סאתיים, וערך עצים, וניתח את הפר ושם אותו על העצים, וציוה לשפוך הרבה מים עד אשר מסביב למזבח היה הכל מלא מים כדי להגדיל את הנס, שלמרות המים הרבים האש תאכל את הקרבן.

כמ"ש: וַיִּקַּח אֱלֹהֵי הוֹשֵׁעַ שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אַבְנִים כַּמִּסְפָּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה דָבָר יי' אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִי שִׁמְךָ: וַיִּבְנֶה אֶת הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בָּשֵׁם יי' וַיַּעַשׂ תְּעֻלָּה כְּבֵית סָאתִים זֶרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ: וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים וַיִּנְתַּח אֶת הַפָּר וַיִּשֶׂם עַל הָעֵצִים: וַיֹּאמֶר מֵלֹאֵו אַרְבַּעַה כַּדִּים מִים וַיִּצְקוּ עַל הָעֻלָּה וְעַל הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שָׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שְׁלֹשׁ וַיִּשְׁלְשׁוּ: אִם כֵּן סֹךְ הַכֹּל הִיא שְׁנַיִם עֶשֶׂר כַּדִּים, כִּי מֵלֹאֵו אַרְבַּעַה כַּדִּים כְּפֹל שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים. וַיִּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ וְגַם אֶת הַתְּעֻלָּה מֵלֹא מַיִם (שם לא-לה)

ואיתא בתנא דבי אליהו, וכי תעלה על דעתך שמשנים עשר כדים שלמים נתמלא כל המקום מים? אינו כן, אלא כשאמר להם אליהו לתלמדיו מי שיש לו מים יבוא ויצוק על ידי, אמר לו אלישע תלמידו יש לי מים בכדי, אמר לו אליהו בוא וצוק על ידי, מיד בא אלישע ויצק על ידו ויצא מהן עשר מעיינות, עד שנתמלא כל המקום מים שנאמר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁפָט הָאִין פֹּה נְבִיא לַיי' וְנִדְרָשָׁה אֶת יי' מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אַחַד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישֶׁע בֶּן שַׁפְטָא אֲשֶׁר יִצַק מַיִם עַל יְדֵי אֱלֹהֵיו: (מלכים ב ג יא) (תנא דבי אליהו רבה יז).

"וַיְהִי בַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵי הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר יי' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִנְדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְרְךָ עֲשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: (מלכים א יח לו)

ואז עמד אליהו והפיל תחנונו ענני יי' ענני וידעו העם הנה פה אתה יי' האלהים ואתה הסבת את לבם אתרנית: (שם לו) אליהו בתפילתו הזכיר פעמיים "ענני ענני" פירשו חז"ל בגמרא (ברכות ט:): ענני שתד אש מן השמים. ענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם.

ותפל אש יי' ותאכל את העלה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה לחכה: (שם לח)

אכן תפילתו של אליהו התקבלה כמ"ש וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו יי' הוא האלהים יי' הוא האלהים: ויאמר אליהו להם תפשו את גביאי הבעל איש אל זמלט מהם ויתפשו ויורדם אליהו אל נחל קישון וישחטם שם (שם לט-מ)

אליהו הנביא אומר לאחאב לך לביתך מהר, כי עוד מעט ירד גשמים, לאחר בצורת של כמה שנים. כמ"ש ויאמר אליהו לאחאב עלה אכל ושתה כי קול המון הגשם:

לאחר המעמד הגדול הזה נאמר שם: ויעלה אחאב לאכל ולשתות ואלהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו: ויאמר אל נערו עלה נא הבט דרך ים ויעל ויבט ויאמר אין מאומה ויאמר שב שבע פעמים: ויהי בשבעית ויאמר הנה עב קטנה ככף איש עלה מים ויאמר עלה אמר אל אחאב אסור ורד ולא יעצרכה הגשם: ויהי עד כה ועד כה והשמים התקדרו עבים ורוח ויהי גשם גדול וירכב אחאב וילך יזרעאלה: במלכי"ם יח-מב-מה)

אומר רש"י: ואלהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו: כדי להתפלל ולבקש מהקב"ה שיוריד גשם, עד שבא הנער ואמר לאליהו שהוא רואה מרחוק ענן ואז הפסיק את תפילתו.

ולכאורה שואל ר' צדוק הכהן מלובלין, לשם מה היה אליהו צריך להתפלל שירד גשם, הרי הקב"ה אמר לאליהו, לך ואראה לאחאב, כי אני רוצה להוריד גשם, ואליהו מנצל את המצב לעשות את הקידוש ה' בהר הכרמל, ויותר מכך, אליהו אומר לאחאב לך לאכול, כי אני כבר שומע את הרעש של הגשם ולכן תפסיק להתענות. א"כ מדוע הוא עולה להר להתפלל ומכופף את פניו בין ברכיו, הרי הקב"ה שלח אותך להראות לאחאב מפני שהוא רוצה להריד גשם???

אומר ר' צדוק הכהן מלובלין, דבר נורא, אע"פ שנגזר מהשם יתברך, מכל מקום צריך תפילה כדי להוריד את השפע האלוקי לארץ.

כשהקב"ה אמר שיוריד גשם, זאת אומרת שזה נמצא כבר בפועל, אבל כדי שזה ירד צריך תפילה. א"כ אע"פ שהקב"ה גזר שירד גשם, זה נמצא במפעל, אבל עד שלא יפתחו את השער, אי אפשר לקחת את זה, והשער זה התפילה.

בחודש טבת תשל"ז רעשו כותרות העיתונים שרוצים להעביר בממשלת רבין את חוק ההפלות, חוק שכל מטרתו לתת יד קלה לכל המעונינת לעשות הפלה, במילים אחרות חוק לרצח עוברים, כל גדולי ישראל נזעקו על כך, ולמורת רוחם החוק עבר.

למרות שהחוק עבר, גדולי ישראל המשיכו במאבקם להכניס תיקונים לחוק, להקשות על אלו המבקשים הפסקת הריון.

והנה בכ"ט אייר תשל"ז היו בחירות, ואז ארע מהפך בשלטון, כשעבר השלטון לידי מפלגת הליכוד, במשך 15 שנה עד לשנת תשנ"ב.

הממשלה החדשה בראשות מר מנחם בגין הוקמה ביום שני ד' תמוז תשל"ז ובמשרד המשפטים כיהן מר שמואל תמיר. (כצנלסון).

סיפר הרב יחיאל מיכל שטרן רב שכונת עזרת תורה: אחד מראשי הלוחמים כנגד חוק ההפלות, ואף יזם כנס של מאות רבנים בישיבת פורת יוסף וערך שם תפילה ואמירת הסליחות היה הרב עובדיה יוסף זצ"ל שכיהן אז הרב הראשי לישראל.

אחד מהדברים שהפעיל הרב זצ"ל היה לפרוס אנשים שיזכרו עם כל חבר כנסת ולהשפיע עליו שיפעל כנגד החוק הזה, שהוא בגדר לא תרצח.

סיפר הרב שטרן, עלי הטיל הרב לדבר עם מר שמואל תמיר, מכיון שהיה לי בזמנו קשרים מסויימים עמו.

מתוך פחד נורא מהשליחות, חשבתי שכדאי שאדבר עם רבי רפאל לוין בנו של רבי אריה לוין רבם של אנשי חירות ואולי ביחד יהיה לנו קצת השפעה עליו.

הצעתי לר' רפאל לוין, ואמר נו, אם צריך אני ילך, והפגישה היתה אמורה להיות בעוד שלושה ימים.

מרוב תחושת האחריות, הלכתי גם לכותל המערבי להתפלל שלא אכשל בשליחותי.

כשהגיע היום, נסעתי עם ר' רפאל למשכן הכנסת, ונכנסנו לשר המשפטים שמואל תמיר.

כשהתחילו לדבר, אמר לו ר' רפאל תשמע סיפור ששמעתי מאבא שלי. שבאו אליו זוג, שהאשה היתה בהריון והבעל רצה שתעשה הפלה, האשה גם לא רצתה את ההריון, אבל אמרה, לעשות הפלה אני לא מסכימה.

הזוג הנ"ל סיפר ר' רפאל, היו אנשים מתורבתים, והחליטו ביניהם מה שרבי אריה לוין יגיד, זה מה שיעשו.

רבי אריה ישב והסביר להם את גודל מעלת הבאת ילד לעולם, כמה שהדבר יקל אחרי גיל זקנה, השתכנעו הזוג הנ"ל ואמרו לרבי אריה לוין, בסדר, קיבלנו את הפסק שלך.

המשיך ר' רפאל לוין ואמר לשמואל תמיר, אתה יודע מי נולד מהריון ההוא שאבי שיכנע את האבא לא לעשות הפלה? זה היה אתה!

שמואל משה תמיר נולד בירושלים כ"ב אדר תרפ"ג לאביו ראובן כצנלסון שהיה מנהל בית חולים הדסה ומנהל 'קופת חולים עממית' (קופת חולים שנתנו שירות במושבות)

השמיט שמואל תמיר את ראשו לאחור מרוב הפתעה, אמר לו ר' רפאל אל תחשוב שזה סיפורים בעלמא, אמא שלך מרת בת שבע חיה עדיין, תרים לה טלפון עכשיו, ותשאל אותה אם שיקרתי.

הרים שמואל תמיר טלפון לאמא שלו, והעמיד את הטלפון בקול שגם אנחנו נשמע, ואמר אמא, נמצא לידי עכשיו בנו של ר' אריה לוין, ומספר לי שאבא רצה להפיל אותי זה נכון או לא?

התחילה לומר: שמוליקי"ל שלי, אל תכעס על אבא, הוא לא רצה לעשות את זה בכוונה, המצב היה קשה, אבא למד רפואה ולא היה לו זמן לחשוב על כיוון של ילדים, אמר לה שמואל תמיר אמא"לה אני ידבר אתך אח"כ, שלום, שלום.

בגמר הטלפון נעמד שמואל תמיר ואמר לנו, רבנים יקרים מרגע זה התהפכתי, אני נלחם כנגד ההפלות, וכך היה שהוא הוסיף פרטים בחוק, כדי להכביד על נושא ההפלות.

כשיצאתי אמרתי לר' רפאל, אני מודה לך על שבאת, אני לא יכולתי לבד לפעול מה שפעלת, אבל דבר אחד אני לא מבין, הרי אתה ידעת את הסיפור מקודם, ולמה לא סיפרת לי היית מונע ממני לחץ כמה ימים.

אמר רבי רפאל, ר' מיכל!!! מה אתה חושב שהסיפור שלי שיכנע, התפילות שעשינו שלושה ימים, זה נתן את כח ההצלחה, אם הייתי מספר לך לא היית מתפלל.

(יש לציין לשבח של שמואל תמיר, שבסיום פרשת יוס"ה שוכמכר, העלילו על הרב בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שהוא היה מעורב בחטיפתו של יוסלה, והיה עד תביעה שהעיד כנגדו. סגורו של הרב, עו"ד שמואל תמיר הצליח להוכיח במשפטו שהעד שקרן וכך יצא הרב זכאי במשפט. לאחר מכן ערכו לרב מסיבת הודיה לרגל זיכוי, ביום ראשון כט סיון תשכ"ב באולם מלון שרתון בתל אביב, אחד הנואמים היה לא אחר ממר שמואל תמיר, שבין דבריו אמר שהוא כל כך התפעל מאורח החיים הייחודי של תושבי קוממיות. ממה הוא התפעל? איך שהם חיים מסביב הלוח היהודי הוא שכל ימיו חי סביב הלוח הלועזי התפעל לראות יהודים חיים לפי הלוח היהודי מסביב לפרשת השבוע יום א לפרשת ויקרא, ומסביב לחודש העברי.)

הגמרא בברכות (ג:) אומרת כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו, מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר. כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמרו לו: אדונינו המלך, עמך ישראל צריכין פרנסה. אמר להם: לכו והתפרנסו זה מזה. אמרו לו: אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו. אמר להם: לכו

ופשטו ידיכם בגדוד. מיד יועצים באחיתופל ונמלכין בסנהדרין, ושואלין באורים ותומים.

ולכאורה אם שאלו באורים ותומים וקיבלו תשובה שיצליחו מה מקום יש לשאול את הסנהדרין הרי כבר קיבלו תשובה מהקב"ה שיצליחו?

אומר רש"י נמלכין בסנהדרין – נוטלין מהם רשות, כדי שיתפללו עליהם.

הרי לנו הגם שיש הוראה מפורשת מהאורים ותומים לצאת למלחמה, בכל זאת עדיין זקוקים הם לתפילה.

*

מצינו בתורה שאברהם ושרה היו עקרים כמ"ש וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי אֱלֹהִים מָה תַתֶּן לִי וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי (בראשית טו ב) וכן בשרה כתיב וַתְּהִי שָׂרִי עֲקָרָה אֵין לָהּ וְלֹד: (בראשית יא ל).

וכן יצחק ורבקה כתוב וַיַּעֲתֶר וַיִּצְחַק לֵי"י לְנִכַח אִשְׁתּוֹ פִּי עֲקָרָה הוּא (בראשית כה כא) וכן מצינו אצל יעקב לאה ורחל שכתוב וַיֵּרָא י"י פִּי שְׁנוֹאָה לְאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ וְרַחֵל עֲקָרָה (בראשית כט לא) וכולם הרבו להתפלל על כך לפני הקב"ה.

שואל ר' ירוחם ממיר (דעת תורה בראשית ב ה בביאורים) וכי לא היו להם מספיק זכויות כדי להיוושע עד שהיו צריכים להתפלל על כך? ויותר מזה, הרי הקב"ה רוצה להוציא את כלל ישראל מהאבות הקדושים, להוציא מאברהם את יצחק, ומיצחק את יעקב, ומיעקב להוציא שנים עשר שבטים שמהם יצא כלל ישראל. א"כ למה צריך להתפלל, אם רצונו של ה' לברוא את עם ישראל, אז הוא מוכרח להביא את יצחק, ואת יעקב והשבטים?

אומר ר' ירוחם, למדנו מכאן, שגם מה שצריך לקיומו של עולם, לא יבוא בלא תפילה.

(ומה שמצינו שיש בני אדם שמקבלים את פרנסתם ללא תפילה, אלו הם בגדר בהמות וחיות שמקבלים את מזונם ללא תפילה, כי יש בהם צורך לעולם).

וביותר אומר ר' ירוחם, כל גאולת מצרים שהובטחה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, ועם כל זה, הקב"ה הוציא אותם רק ע"י תפילה, כמ"ש וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: (שמות ב כד) (כמבואר ברמב"ן).

למרות שיש תאריך להוציאם, אמנם בלא תפילה לא היו יוצאים, וכך הוחקקה כל הבריאה מתחילתה, שכל הצמחים יעמדו על פתח הקרקע, ולא יצאו עד שיבוא האדם ויתפלל, כי זה טבע בריאה שאין שום דבר יצא לפועל בלא תפילה, וזה מה שאמרו בגמ' ברכות (לב). גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שהרי אין לך גדול במעשים טובים יותר ממשה רבינו, ואע"פ כן אמר לו: רב לך אל תוסף בדבר אלי עוד בדבר הזה: (דברים ב כו) ואמר לו הקב"ה, עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך (שם פסוק כז) שרק בזכות התפילה נענה לראות את הארץ.

בספר ומתוק האור (בראשית עמוד נ"ח) כתב: שח פעם רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל פעמים רבות ראיתי תלמידים שבתחילה נחשבו ללא מוצלחים ובסופו של דבר הצליחו מאוד, מה הסיבה לכך?

הטעים רבי מיכל יהודה ואמר: דווקא אלו, מתוך שלא הצליחו, הוריהם העתירו עליהם תחנונים, שפכו דמעות בתפילה, אמרו תהילים, ונתנו צדקה בעדם, ובזכות מעשים אלו בנם עלה על הדרך הנכונה ועשה חיל בתורה.

אך לעיתים, הילדים המוצלחים, הרי הם מוצלחים, ועליהם לפעמים 'שכחו' להתפלל ולהעתיר, ולכן לא תמיד ההצלחה שלהם התמידה.

התורה אומרת ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה: (בראשית ל כב) פירש רש"י: שזכר לה שמסרה סימניה לאחותה.

כתיב: וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אַבְיָהּ הוּא (בראשית כט יב) שואלת הגמרא וכי אחי אביה הוא? והלא בן אחות אביה הוא? אלא אמר לה יעקב לרחל התנשאי לי? אמרה לו כן. אבל יש בעיה גדולה כי אבא שלי רמאי הוא, ולא תוכל עליו. אמר לה אחיו אני ברמאות. וזהו הפירוש "שאחי אביה הוא", אני אחיו ברמאות.

אמרה לו רחל וכי מותר לצדיק לשקר? אמר לה כן! דכתיב: עֵם נָבֵר תִּתְבָּרַר וְעֵם עֲקָשׁ תִּתְפַּתֵּל: (תהלים יח יז) אמר לה מה הרמאות שיעשה לי אביך? אמרה לו: יש לי אחות יותר גדולה ממני, ואבא שלי לא יתן לי להתחתן לפנייה, מסר לה יעקב סימנים כדי שידע שרחל היא ולא לאה.

והנה מובא בדעת זקנים לבעלי התוספות (בראשית כט כה) שהסימנים שמסר יעקב לרחל היו הלכות שלשת המצוות של נשים, חלה. טהרה והדלקת הנר. יעקב לימד את רחל את ההלכות הללו כדי שתמסור אותם לו בתור סימן מתחת לחופה.

וכשהגיע ליל החתונה, אמרה רחל עכשיו אחותי לאה תתבייש שהרי יתגלה שאינה רחל, מסרה לה את הסימנים ללאה.

והנה כל הלילה יעקב שואל את לאה את כל ההלכות שלימד את רחל, הפרשת חלה, טהרה, הדלקת נרות, ולאה משיבה לו, והיה בטוח שהיא רחל, ורק בבוקר התברר שהיא לאה כמ"ש וַיְהִי בַבֹּקֶר וַהֲגַה הוּא לָאָה (בראשית כט כה).

והנה מצינו שכשראובן הביא דודאים מהשדה ללאה אימו, כתיב וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חֲטִיִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לָאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל אֶל לָאָה תִּנִּי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֶךְ:

ענתה לאה ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני? (בראשית ל יד-טו) ולכאורה איך לאה אומרת דבר כזה, לקחת את אישי? הרי לאה ידעה ששבע שנים יעקב עובד בשביל רחל, ונתן לה סימנים שלבן לא יחליף באחרת, ורחל מפרה את ההסכם עם יעקב ומגלה ללאה את הסימנים. ואם כן איך לאה אומרת המעט קחתך את אישי? הרי אני ויתרתי לך? והרי רחל היתה אמורה מיד להשיב, האם

אני לקחתי את יעקב? הרי את בעצם לא היית אמורה להנשא לו כלל, אני ויתרתי לך?

מבאר רבי שלום שבדרון זצ"ל שבפעם לאה כלל לא היתה מודעת לכך שרחל ויתרה לה. כי כשמסרה את הסימנים אמרה רחל ללאה שאלו הם מצוות האשה, ולימדה אותה את ג' ההלכות הללו בתור הלכות ולא בתור סימנים, וגם כעת רחל לא גלתה ללאה שהיא זו שויתרה לה, שהיא זו שאיפשרה ללאה בכלל להנשא ליעקב, אלא מה עשתה רחל שתקה.

וכשנתבונן במעשה מסירת הסימנים, למעשה ויתרה רחל על דבר עצום שלא היה אף אדם בעולם שויתר על דבר גדול כמוהו, אפילו שידעה שבמעשה זה של מסירת הסימנים לא תינשא ליעקב אלא תינשא לעשו הרשע. כדברי המדרש (בראשית ע טז) שהיו עוברי דרכים אומרים שני בנים ליצחק ורבקה, ושני בנות ללבן. הגדול לגדולה והקטן לקטנה, ואם כן עשו לגדולה לאה, והקטן שזה יעקב לרחל, וכשבא יעקב ללבן רצה לקחת את רחל לאשה, והנה במעשה נתינת הסימנים, עכשיו רחל נופלת בידו של עשו הרשע, שכל חייו ומעשיו הם גשמיים וחומרניים, לעומת יעקב שהיה איש תם יושב אהלים, ולמרות זאת אורה אומץ ועשתה מעשה כל כך גדול.

והנה למרות המעשה הגדול הזה שעשתה עדיין לא זכתה לילדים כל עוד שלא התפללה וכך אומר האור החיים הקדוש זיע"א על הפסוק וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֲלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ: מגיד הכתוב, כי הגם שעלה זכרונה לפניו, עוד הוצרכה לתפלה כאומרו וישמע אליה וגו':

דהיינו עלה זכרונה לפני הקב"ה לתת לה ילדים אבל בלי תפילה אי אפשר להשיג את הדבר, התפילה זה המפתח של שערי המפעל שיהיה אפשר להוציא את הסחורה שהוזמנה.

*

במעשה בראשית נאמר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיַּבְשָׁה וַיְהִי כֵן: (בראשית א ט) ולכאורה המלים "וְתִרְאָה הַיַּבְשָׁה" מיותרות, שהרי אם כל המים מתאספים למקום אחד

ממילא כבר תראה היבשה? על כרחך שבא ללמד על מקום אשר עכשיו בו יקוו המים, ורק בעתיד תיראה בו היבשה, ואיזה הוא? זה ים סוף, אשר כבר אז התנה עמו הקב"ה שיקרע מפני בני ישראל.

וביאר הגר"א, כי באמת במקרא שבבראשית נשנו שני תנאים, האחד 'יקוו המים אל מקום אחד' והיינו שיתאספו כל המים למקום אחד ויהיה ים, ותנאי שני 'ותראה היבשה' כלומר באותו מקום שיקוו בו המים, בשעת קריעת ים סוף הם צריכים להקרע שתראה שם היבשה. לפיכך משנקרע הים לפני בני ישראל כתנאו השני, היה צריך לחזור לתנאו הראשון שבשני תנאים הללו, דהיינו 'יקוו המים אל מקום אחד'.

ו"ש ויט משה את ידו על הים וישב הים לפניו בקר לאיתנו (שמות יד כז) אמרו חז"ל 'לאיתנו' לתנאו הראשון, שיחזרו המים לכמות שהיו.

וכדאיתא בחז"ל (בראשית רבה ה ה) אמר רבי יוחנן תנאין התנה הקדוש ברוך הוא עם הים שיהא נקרע לפני ישראל, הדיא הוא דכתיב (שמות יד, כז): וישב הים לאיתנו, לתנאו שהתנה עמו. ולפי זה כאשר הגיע זמן יציאת מצרים ורדיפת פרעה אחריהם על הים, היה ראוי שתכף ומיד יבקע להם הים ויהיה קרוע ועומד, וימתין עד שיעברו בו, שהרי כן היה התנאי, אבל לא כן עשה ה' אלא קודם ויצעקו בני ישראל אל ה' ורק אחר כך נבקעו המים כמ"ש וירדפו מצרים אחריהם וישגו אותם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החירת לפני בעל צפן: ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יי: ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר: (שמות יד ט-יב)

ולכאורה אם היה תנאי מששת ימי בראשית שיקרע הים מדוע היו צריכים להתפלל?

עוד מצינו במדרש רבה (בראשית פרשה ס"ח אות ד) רבי יהודה בר סימון פתח (תהלים סח, ז): אלהים מושיב יחידים ביתה, מטרונה שאלה

את רבי יוסי בר חלפתא אמרה לו לכמה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, אמר לה לששת ימים, כדכתיב (שמות כ, יא): כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשו, אמר לה, הקדוש ברוך הוא יושב ומזוג זווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני.

אמרה ליה, ודא הוא אמנותיה, אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים כמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזוגן. אמר לה, אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף.

הלך לו רבי יוסי בר חלפתא, מה עשתה נטלה אלה עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות, אמרה פלן יסב לפלונית ופלונית תסב לפלוני, וזוגה אותן בלילה אחת.

למחר אתון לגבה דין מוחיה פציעא, דין עינו שמייטא, דין רגליה תבירא. אמרה להון מה לכון, דא אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדא. (למחר בבוקר אחד היה מוחו פצוע, השני עינו שמוטה, השלישי רגלו שבורה, אמרה להם מה קרא לכם? זה אומר לה אני לא רוצה את מה שזיוגת לי, וכן היא אומרת אני לא רוצה את הזיווג הזה)

מיד שלחה והביאה את רבי יוסי בר חלפתא, אמרה לו לית אלוה כאלהכון, אמת היא תורתכון נאה ומשבחת יפה אמרת. אמר לא כף אמרתי לך, אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף, הקדוש ברוך הוא מה עושה להן מזוגן בעל פרחן שלא בטובתן, הדא הוא דכתיב: אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות, מהו בכושרות, בכי ושירות, מאן דבעי אומר שירה ומאן דלא בעי בכי.

והנה צריך ביאור, מה שדימו חז"ל בפסחים (קית. סוטה ב.) ג' דברים שהם קושי כביכול להקב"ה, הקושי בקריעת ים סוף, הקושי בזיווגו של אדם, והקושי במזונותיו של אדם?

וקשה איך שייך לומר על הבורא שמטיב עם ברואיו שיהיה נמצא דבר שהוא קשה לפניו?

הנה אם נתבונן בכל אותן ג' דברים נמצא שיש להם מכנה משותף שכולם קצובין ומוכנים מראש, כי בענין הזיווג כבר אמר ר' יוחנן

שארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני.

ומצינו עוד יותר, שלפעמים זמן תיאום הזיווג נעשה כבר מששת ימי בראשית, כמו שאמרו ז"ל בגמרא (סנהדרין קז.) דרש רבא מאי דכתיב **פִּי אֲנִי לְצִלְע נֶכּוֹן וּמִכְאוּבֵי נֶגְדֵי תְּמִיד**: (תהלים ל"ח י"ח) ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית, אלא שבאה אליו במכאוב. זאת אומרת שמששת ימי בראשית כבר נקבע בת זיווגו של דוד המלך ואין לך דבר מוכן כזה.

וכן מצינו בגמ' (ביצה טז.) לענין המזונות, תני רב תחליפא אחוה דרבנאי חוּזָאָה, כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה. זאת אומרת כל מה שעתיד להשתכר באותה שנה שמזה יהיה פרנסתו הכל נקבע בראש השנה.

ובגמ' נדה (לא:) אמר רבי יצחק דבי רבי אמי, בא זכר בעולם, בא ככרו בידו, זכר אותיות "זה כר". כר פירושו סעודה דכתיב: **וַיִּכְרֶה לָהֶם פָּרָה גְדוֹלָה**. פירוש: שעשה להם סעודה גדולה.

(מסופר שם בנביא כששלח מלך ארם חיילים ללכוד את אלישע הנביא, ביקש אלישע מהקב"ה שיכס בעיוורון, וכך הוליך אותם אלישע לשומרון למלך ישראל, ובמקום להתנקם בהם, ביקש ממנו שיכין להם סעודה גדולה, ואחר כך ישחרר אותם. (מלכים ב פרק ו כ"ג)

וגם בקריעת ים סוף לישראל בעלותם ממצרים, כבר היה מוכן ומזומן מששת ימי בראשית, וכדברי המדרש רבה, אמר הקב"ה כך התניתי מתחילה, וישב הים לפנות בקר לאיתנו, לתנאו שהתניתי עמו שאני קורעו מתחילה.

ומעתה נראה, כי מה שאמרו חכמינו ז"ל שישנו קושי לפניו יתברך בשלושה דברים הללו, אין הכוונה על עצם הפעולה שלהם, כי ודאי לא שייך דבר כזה קושי אצל הקב"ה, אלא הקושי הוא מפני שלפעמים הדבר מתעכב משום שעדיין לא התפללו עליו, וזה הקושי, כי הקב"ה רוצה לתת לאדם את פרנסתו ואת זיווגו, אך האדם לא מתפלל.

ולכן חז"ל מתארים לנו במדרש לעיל, את מצבם של העם היוצאים ממצרים קודם שקרע הקב"ה בפניהם את הים, הפסוק שם ממשיל את ישראל ליונה כמ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאווה:

אומר רש"י יונתי בחגוי הסלע – זה נאמר על אותה שעה שרדף פרעה אחריהם והשיגם חונים על הים, ואין מקום לנוס לפניהם מפני הים, ולא להפנות מפני חיות רעות, למה היו דומין באותה שעה ליונה שבורחת מפני הנץ, ונכנסה לנקיקי הסלעים, והיה הנחש נושף בה, תכנס לפנים הרי הנחש, תצא לחוץ הרי הנץ, אמר לה הקדוש ברוך הוא הראיני את מראיך, את כשרון פעלתך, למי את פונה בעת צרה: השמיעני את קולך – (שמות יד) ויצעקו בני ישראל אל ה':

אמר רבי יהושע בן לוי למה הדבר דומה למלך שהיה בא בדרך והיתה בת מלכים צועקת לו בבקשה ממך הצילני מיד הלסטים, שמע המלך והצילה, לאחר ימים בקש לשא אותה לאשה, היה מתאוה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך גרה בה הלסטים כדי שתצעק וישמע המלך, כיון שבאו עליה הלסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך לכך הייתי מתאוה לשמע קולך.

כך ישראל כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם התחילו צועקים ותולין עיניהם להקדוש ברוך הוא, שנאמר (שמות ב, כג): ויהי בימים הרבים ההם וגו' ויצעקו, מיד (שמות ב, כה): וירא אלהים את בני ישראל, התחיל הקדוש ברוך הוא מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לשמע את קולם פעם אחת ולא היו רוצין, מה עשה, גרה לפרעה לרדף אחריהם, שנאמר: ופרעה הקריב, מיד ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכך הייתי מבקש, לשמע קולכם, שנאמר (שיר השירים ב, יד): יונתי בחגוי הסלע, השמיעני קול אינו אומר, אלא (שיר השירים ב, יד): השמיעני את קולך אותו הקול שפבר שמעתי במצרים, לכך פתיב: השמיעני את קולך, כיון שהתפללו אמר הקדוש ברוך הוא למשה מה אתה עומד ומתפלל, כבר קדמה תפלתן של בני לתפלתך, שנאמר: מה תצעק אלי.

הרי לנו כי גם לאחר כל התנאים שעשה הקב"ה עם הים, וכלל ישראל נמצאים בסכנה, והקב"ה כבר הבטיח לאברהם שיוציאם בתום ימי השעבוד, מכל מקום אינו עושה כלום, ומה מעכב על ידו? הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׁמִיעֲנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרֵב, כיון שלא התפללו, לא היו יכולים לקבל את המוכן להם מששת מי בראשית, משום שאי אפשר להפעיל את הפעולה בלי תפילה.

וכך ביאר המהרי"ל דיסקין בפסוקים וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ הַתְּצַבּוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יי' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לְרֵאתֶם עוֹד עַד עוֹלָם: יי' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּן: (שמות יד יג-יד) שתשובת משה לבני ישראל היא בלשון תימה יי' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּן? כלום סוברים אתם שהקב"ה ילחם לכם ואתם שותקים, לא זו הדרך, אלא תתחילו להתפלל.

ומעתה מובן השייכות בין קריעת ים סוף, לזיווגו של אדם, ומזונותיו, כי הרי מזונותיו קצובות לו כבר, והכל מוכן מאת הקב"ה לתת לו לחם חוקו, אבל לפעמים אינו מתפלל על זה, עד שנמצא במצב דחוק מאוד, ועושה בזה קושי להקב"ה, שלפי מה שגזרה חכמתו יתברך בתחילת היצירה, שהמזונות תלויין בתפילה, אינו יכול להשקיט את רעבונו כל עוד שאין האדם מתפלל על כך.

וכן הוא גם בזיווגין, שכבר הזמין הקב"ה לאיש את זיווגו ההגון והראוי לו עוד קודם שיצרו, ובכל זאת ישנם אנשים שמסתובבים ומחפשים ועושים כל מיני השתדלויות ואין עוזר, ומצערים כביכול להקב"ה, שממתין ומצפה לתפילתם, אם רק יפנו אליו בתפילה, היה מיד מושיע אותם.

ולמה עשה הקב"ה ככה, להטביע בעצם טבעה של הבריאה שאי אפשר לקבל מטובו יתברך בלי תפילה?

והתשובה על כך היא, לפי שהוא יתברך מתאוה לשמוע את תפילת עמו, ולא כמו שהעולם טועה לחשוב, כי התפילה אינה אלא היכי תמצא בעלמא שמבקשים רחמים כדי להיחלץ מן הצרה, ויותר טוב שלא היתה הצרה מגיעה אלינו כלל, ולא היה צורך בתפילה, אלא התפילה היא גופא מטרה כשלעצמה, ולא רק סגולה להינצל מהצרות,

וכיון שהקב"ה מתאוה כל כך לשמוע אל הרינה ואל התפילה, לפעמים הוא מביא צרה עלינו כדי שנפנה אליו, ונשמיע את קולינו בפניו בתפילה, ולואי שהיינו מתפללים קודם כראוי, ולא היינו נזקקים לצרה כלל.

ו"ז"ש במדרש רבה (שמות פרשה כ"א אות ה) כִּיּוֹן שָׂרָאוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מִקְפִּין מְשָׁלֵשׁ רוּחוֹת, הָיָם סוּגְרִי, וְהַשׁוֹנֵא רוּדְף וְהַחִיּוֹת מִן הַמְדַבֵּר, תָּלוּ עֵינֵיהֶם לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים וְצָעְקוּ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֵאמַר: וַיִּצְעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה', וְלָמָּה עָשָׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם כֵּן, אֲלֹא שֶׁהָיָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְאַוֶּה לְתַפְלָתָן.

ולכך הוא מעקב את הדבר אשר נגזר מאת ה' על האדם, כדי שיתפלל האדם עליו וזהו הקושי.

הבעל שם טוב הקדוש לימד את תלמידיו שעל כל דבר צריך תפילה ובקשה מה', אין הצלחה ללא תפילה, היה אומר הבעל שם טוב, גם אם יטרח ויעמול האדם רבות, אך לא יתפלל לא יוכל להצליח.

מסופר שפעם אחת ביקש הבעל שם טוב הקדוש להביא לפניו יין כשר ומושגח מהודר בכל ההידורים ממדינת 'בסרביא' כמו בכל מהלכיו של אותו עיר וקדיש, היה לו גם בזה טעם כמוס. השליחות הוטלה על תלמידו רבי דוד ממיקליוב זצ"ל. נטל רבי דוד על עצמו את התפקיד בדחילו ורחימו, ונסע לעיר סלנשטי שב'סרביה' לקיים מצוות רבו.

חודשיים התעכב ר' דוד 'בטלנשטי' אימת רבו היה עליו ובעצמו השגיח על כל פרט ופרט בייצור היין ובשמירתו כדי שראוי יהיה לעלות על שולחנו של הבעש"ט הקדוש. בעצמו נוכח בקניית הענבים, בעצמו ליווה את הובלת הענבים לגת, ובעצמו נוכח בעת דריכת הענבים, שימורם בכלים וכל שאר עבודה הכרוכה בהם על כל אלה השגיח בעינים פקוחות, בלי היסח הדעת כלל. כאשר את העבודה עצמה מבצעים יהודים כשרים ויראים.

כאשר הסתיימה תסיסת היין והנוזל הצלול והכשר הועבר לחבית, ליווה ר' דוד את העשיה, כדי לשמור על היין היקר שיהיה כשר למהדרין. מפני האחרית הגדולה שנטל על עצמו, ומפני מורא רבו כמורא שמים, חש ר' דוד בשבועות אלו כמי שהטיל עליו המלך משימה גדולה וחשובה, ועליו לבצעה על הצד היותר טוב.

כאשר הגיע היום להעביר את חבית היין ל'מזיבוז' היה ר' דוד אחוז התרגשות גדולה וכפולה, הן על חסד ה' שכבר הגיע מעשה היין לסימו, והן מגודל הזהירות והאחריות להעברת היין בשלום ליעדו.

הימים ימי חורף, שלגים וגשמים משבשים את הדרך, רוחות סערה ופגעי מזג האויר מקשים את הנסיעה עד כדי סכנה, והדרכים היו בוצניות ומסובכות, ר' דוד עמל והתייגע קשות בשמירת היין, גם בדרכים קשות שכאלו, סוף סוף הגיעה העגלה עם חבית היין הכשר ל'מזיבוז'.

רבי דוד חש עצמו מאושר על שזכה לקיים מצוות רבו, ולאחר שבועות ארוכים של קושי לאין ערוך, זכה להגיע ליעדו בשלום, העגלה ריקדה בדרכי העיירה, ר' דוד הביט אל השמים הפרושים ממעל והודה להקב"ה על שחפץ רבו הצליח בידו.

ר' דוד החל לדמיין בשמחה ובחדווה כיצד הבעש"ט הקדוש רבן ומאורן של ישראל יביט בו בחדווה ובתודה על מילוי המשימה על הצד הטוב ביותר, עד שלפתע אירעה תקלה. בדרך מול העגלה, התקרב חייל ענק רכוב על סוס, הוא חסם את הדרך ולא איפשר לעבור, עצור!!! ופתח את החבית לבדיקה.

מושל הכפר אינו מתיר להכניס לעיירה שיכר ממחוזות אחרים, פתח את החבית לבדיקה ציווה החייל גדול הממדים.

ר' דוד נתקף בפחד ובהלה ואמר: אל תיגע בחבית שלי, אין בה שיכר, כי אם יין טהור למורי ורבי. אין לך מה לחשוש, אין ברשותי שיכר ולא אבטל את תקנת המושל.

החייל הגדול לא הקשיב לדבריו של ר' דוד, וביקש לבדוק בעצמו את תכולת החבית. הוא קפץ מהסוס פתח את מכסה החבית של ר' דוד, הביט לעבר היין הצלול, וטבל את אצבעו לבדיקת טעמה של התכולה.

נכון אישר החייל אכן זהו יין טהור ולא שיכר, משוחרר אתה לדרכך.

ר' דוד ההמום נכנס לצער גדול, החייל הנכרי נגע ביין ופסל את כשרותו, והרי הוא יין נסך.

כמה חודשים שטרח בהכנת כל פרט ביין בתסיסתו בהעברתו בשמירתו והנה כמה מטרים מבית הבעל שם טוב נפסל היין.

כשראה את פניו של רבו הוא פרץ בבכי סוער וילל בקול, כבוד הצדיק הקדוש, רבי ועטרת ראשי, כל כך טרחת, חודשים שעמלתי, יגעת והקפדתי בכל שלב ושלב העשייה, במסירות נפש של ממש, עד אשר נפסל היין ברגע האחרון, כמה רגעים טרם הגיעו אל הקודש, מדוע ככה קרה לי? על מה ולמה נענשתי?

הוא מירר בבכי וצער רב, הבעל שם טוב הקדוש הרגיע את תלמידו ואמר לו: דע לך תלמידי היקר יגעת בכל נפשך, טרחת מעבר לכוחותיך, אך את העיקר שכחת, והוא להתפלל להשי"ת על הצלחת מעשיך, על שמירתו שתלווה אותך מראשית הדרך ועד סופה.

הלא כבר אמר אדוננו דוד המלך ע"ה אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר, כי אם ה' לא ישמור, שוא שקד שומר, כל הטרחה והעמל היו לשווא, גם שהאדם בטוח שהשתדלותו ועשייתו היתה על הצד הטוב ביותר, חייב הוא להוסיף לפני כן תפילה מחי העולמים שיצליח את דרכו ויעזרהו, אדם בלי תפילה זה אדם ללא הצלחה.

לפני כארבע מאות שנה, זכתה העיר קראקוב שבפולין שכינה בה הגאון הקדוש רבי נתן נטע שפירא זיע"א בעל מחבר הספר מגלה עמוקות.

רבנו היה ידוע כצדיק וקדוש שזכה לרוח הקודש, עסק רבות בתורת הקבלה, והיה גאון עצום גם בתורת הנגלה.

ביום בהיר אחד זימן הרב לביתו את ראש הקהל של הקהילה, ואמר לו, ברצוני להודיע לך שהחלטתי להתפטר מתפקידי כרב העיר.

ראש הקהל הוכה בתדהמה ושאל מה קרה? כמה שניסה להפציר ברב לשנות את ההחלטתו, אך ללא הועיל, בעוד שלושה ימים אמר הרב אני עוזב את העיר.

ראש הקהל יצא מביתו של הרב בפנים נפולות, מיהר לבשר את הבשורה המרה, אבל כבד ירד על העיר, גדולי תלמידי החכמים, ניסו לדבר עם הרב ולשכנע אותו, אבל הרב לא שינה את החלטתו.

משכך, החלו תושבי העיר להיערך למסיבת פרידה מהרב שכה העריצו ואהבו אותו.

עד שבאחד הימים כשכבר היה צריך לעזוב את העיר, הודיע הרב במפתיע שהוא נשאר בעיר ואינו עוזבו.

שאלו תלמידיו מדוע שינה את החלטתו?

השיב להם הרב רציתי לעזוב את העיר מהטעם הכמוס עמי, אך אתמול הגיע אלי דין תורה, ובזכות זה החלטתי להשאר בעיר.

וכך סיפר: אחד התלמידי חכמים בעיר, הוא עני מרוד ומתפרנס בקושי רב ממכירת כעכים שהוא אופה בעצמו, בכל לילה.

יום אחד פגש אותו עשיר אחד, וראה את התלמיד חכם כל כך מתענה על הפרנסה, אמר לו אני רוצה לחתום אתך על

הסכם יששכר זבולון, כמה הרווח הגדול ביותר שהרווחת בשבוע? השיב לו חמשה אדומים, אמר לו העשיר אני אתן לך בכל שבוע ששה אדומים, ותלך ללמוד. וכך היה.

והנה לאחר חודש ימים, ראה אותו העשיר, שוב מוכר כעכים בשוק, אמר לו העשיר מה זאת? אמר לו העני אני חוזר בי מההסכם. אמר לו העשיר הרי יש חוזה חתום ואיך אתה יכול לחזור כך? ולכן באו אלי לדין תורה.

העשיר טען, חתמתי עמו חוזה על הסכם יששכר וזבולון לכל החיים, והוא חוזר בו.

והעני השיב: אמת חתמנו אך אני חוזר בי.

והסביר, בהיותי אופה כעכים, הייתי קם מידי לילה לאמירת תיקון חצות ואחר כך ישבתי ללמוד עד התפילה, כאשר חזרתי הביתה מהתפילה, ניגשו כל בנות המשפחה למלאכה המורכבת של טחינת החיטים לקמח.

מאחר והיתה זו מלאכה קשה ומסובכת, היו אשתי והבנות נושאות תפילה להצלחת הטחינה, זו מתפללת ובוכה, וזו אומרת פרקי תהילים, סיימו לטחון את הקמח, ועכשיו צריך לשאת תפילה על מלאכת הניפוי, שחלילה לא תיפול תקלה תחת ידינו, ולא יגיעו תולעים או חרקים קטנים אל תוך הכעכים חלילה וחס, כי הרי אסור לאכול חרקים, ושוב זו עומדת בפניה זו וזו בפניה אחרת, כולן מתפללות מעומק הלב ומתחננות לאבא שבשמים שהמלאכה תתבצע בצורה טובה שהאוכל יהיה כשר וטעים.

ועכשיו צריך לשאת תפילה שתצליח הלישה, ושהבצק יהיה רך וטוב, ולאחר מכן תפילה שהכעכים יצאו טובים וטעימים, ומספיק פריכים, לא קשים ולא שרופים, וכשיצאו הכעכים התפללנו שיבואו קונים, וכך על כל פעולה ופעולה תפילות ודמעות, כשגם אני מצטרף לתפילות, וכך קירות הבית ספגו תפילות.

ובעיקר הילדים ספגו את החינוך, שכאן בבית לא מבצעים שום פעולה ללא תפילה.

ועכשיו חודש שלם עבר עלינו בבית ללא התפילות הלוהטות של אפיית הכעכים, הרגשנו חסר בבית, ועל זה קשה היה לי לוותר, מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת אלוקים, אין לי על מי לסמוך לא על אף עשיר ונדיב אלא רק על הרבוננו של עולם.

סיים המגלה עמוקות ואמר, לאחר ששמעתי את דבריו של אופה הכעכים, התרגשתי מאוד ואמרתי לעצמי, אם בקראקוב מתגוררים כאלו יהודים יקרים, אני נשאר כאן.

בכה התפילה אפשר להחיות מתים

אומר הספורנו בפר' וירא כשהמלאך מבשר לשרה שיולד לה בן, שרה צחקה, כמ"ש וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתי הֲיִתֶּה לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן: (בראשית יח יב).

אומר הספורנו: שרה חשבה שהמלאך מברך אותה כברכת נביא בלבד, כמו שנביא מברך, כמו שמצינו אצל אלישע. היא לא ידעה שהמלאך שמברך אותה, הוא שליח מאלוקים, ולא סתם ברכת נביא. וחשבה שלא יתכן כזו מציאות שפתאום אישה זקנה תהפך לצעירה ותוכל ללדת ילדים. כי להשיב הבחרות אחרי הזקנה הרי הוא כתחיית המתים, ואפשר להשיגו רק ע"י מצוות האל, או בתפילה משגת חן מהקב"ה.

מבואר הספורנו: שתחיית המתים, או דברים שהם כעין תחיית המתים, אי אפשר להשיג את זה, לא בברכת חכם ולא בברכת נביא, אבל כל אדם כן יכול להשיג את זה, ע"י תפילה. ללמדך שבכוח התפילה, אפשר להשיג דברים המקבילים לתחיית המתים. שאפילו רב או נביא לא יכולים להשיגו בברכתם.

נאמר בפרשת האזינו וַיִּדְבֹר יי' אֶל מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: עֲלֵה אֶל הַר הָעֶבְרִים הַזֶּה הֵר נָבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִזְרָח אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ

וְרָאָה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָזָה: (דברים לב מח-מט)

בעצם היום הזה. אומר רש"י בג' מקומות מופיע המילים בעצם היום הזה:

בפרשת נח נאמר: בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיִפֶּת בְּנֵי נֹחַ וְאִשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֶשֶׁת נָשִׁי בָנָיו אִתָּם אֶל הַתְּבֵה (בראשית ז יג)

והן ביציאת מצרים נאמר: וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יי' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צְבָאָתָם (שמות יב נא)

ובפרשת האזינו בפטירת משה. כתיב: וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: עֲלֶה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר נֹבֹו אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יַרְחוֹ וְרָאָה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָזָה

אומר רש"י מדוע נאמר בעצם היום הזה במקומות האלו:

אצל נח נאמר בעצם היום הזה, לפי שהיו בני דורו אומרים, אם נראה את נח נכנס לתיבה, לא ניתן לו להיכנס, ולא עוד אלא שניקח פטישים וקרדומות ונשבור את התיבה. אמר הקב"ה לא רק שלא תמנעו מנח להיכנס לתיבה, לא רק שלא תצליחו לשבור את התיבה, אלא אפילו לתיבה לא תצליחו להתקרב, ולא שאכניס את נח לתיבה בחושך, אלא בעצם היום הזה, בעיצומו של יום. אומר הקב"ה אני מכניסו בעצם היום, וטראו שאף אחד לא יכול למנוע זאת.

כמו כן נאמר ביציאת מצרים, בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יי' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. לפי שהיו מצריים אומרים, אם אנו מרגישים בהם שעם ישראל יוצאים, ניקח קרדומות וכלי זין ונהרוג אותם. אמר הקב"ה אני מוציא אותם בעצם היום, ומי שיש בידו למחות שיבוא למחות.

אף כאן בפטירתו של משה רבינו נאמר בעצם היום הזה, אמרו ישראל אם אנו מרגישים במשה שהולך למות, אין אנו מניחים אותו למות. אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את היס, והוריד לנו את

המן, והביא לנו את השליו, והעלה לנו את הבאר, ונתן לנו את התורה, אין אנו מניחים אותו למות...

אמר הקב"ה, הריני מכניסו בחצי היום, אמר הקב"ה עלה אל הר נבו בעצם היום הזה, כל עם ישראל רואים את משה עולה, ואף אחד לא יכול לעשות לו כלום. ע"כ דברי רש"י בפר' האזינו.

שואל ר' חיים שמואלביץ (שיחות מוסר מאמר י"ג שנת תשל"ב) בשלמא אצל נח, האנשים יכולים למנוע מנח להיכנס לתיבה, וכן המצרים יכולים למנוע את ישראל מלצאת ממצרים, אבל אצל משה איך עם ישראל יכולים למנוע את מיתתו של משה? וכי אם הם יתפסו אותו חזק הקב"ה לא יכול לקחת את נשמתו, א"כ איך הם יכולים למנועו מלמות.

במסכת כתובות (קד.) הגמרא מספרת שבזמן גסיסתו של רבי אמרו, כל מי שיודיע שרבי נפטר ידקר בחרב.

והביא השיטה מקובצת שם בשם רש"י מהדורא קמא וזה לשונו: ידקר בחרב, דאילו הוּו ידעי בבירור דמית, לא הוּו בעו רחמי עליה דלחיי, דאתחייית המתים לא הוּו בעו למבעי רחמי, ואהכי אמר דאפילו הוּו מית, ואינהו לא ידעי דלהוּו בעו רחמי עליה, בחזקת שהוא חי כי היכי דלחיי בתפלתם.

ומבואר בדבריו שרבנן לא היו רוצים לדעת בבירור עם רבי כבר נפטר או לא, לכן אמרו כל האומר נח נפשיה דרבי ידקר בחרב, כי אילו היו יודעים בבירור שרבי נפטר, אין טעם עוד להתפלל, כי לא היו מתפללים על תחיית המתים שהוא נס גלוי, אבל כל זמן שאין יודעים בוודאות שרבי נפטר, יכולים הם להתפלל בחזקת שהוא חי, ואז אפילו אם לאמיתו של דבר הוא כבר מת, יוכל לחיות על ידי תפילתם.

לפי זה יש לבאר שעם ישראל יכלו למנוע את פטירתו של משה על ידי כך שירבו בתפילה כל עוד שלא יודעים בוודאות שהוא מת.

| היה זה כשמונה שנים לפני פטירתו של הרב שך זצ"ל |
| שהרגיש יום אחד חולשה גדולה, ואמר לבני הבית שיארגנו |

מנין בציונו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שהוא יכול לבטל גזירות, וביקש מהמשגיח רבי משה דוד ליפקוביץ שליט"א ונקב בעוד כמה שמות של אנשי מעלה שיצטרפו למנין ואכן כך עשו.

ובאמת לאחר כמה ימים הוטב מצבו של הרב שך.

ואז החליטו לאמץ תפילה זו בקביעות ובכל ערב ר"ח, אחר שכל אחד יגמור תפלת יום כיפור קטן במקומו, יתאספו שם בבית העלמין על ציונו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לתפלה.

והנה לאחר כמה שנים התגלתה עובדה מדהימה.

הרב שך נפטר בט"ז חשוון תשס"ב, שבערב ראש חודש שקדם לו, הם לא היו בבית העלמין כי זה היה בחודש תשרי, שאין תפלת יום כיפור קטן, והם נהגו תמיד שמיד לאחר תפלת יום כיפור קטן הם הולכים לבית העלמין.

ולאחר פטירת הרב שך, חלה רבי חיים קרייזוירט זצ"ל אמרו שעכשיו יתפללו לרפואתו, וכך עשו עד פטירתו שהיה בט"ז טבת באותה שנה, שגם בערב חודש שקדמה לו, לא היו בבית העלמין כי היה זה בימי החנוכה ואין יום כיפור קטן.

ומיד אח"כ באותה שנה תשס"ב ביום הפורים חלה ראש ישיבת באר יעקב רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ומאז ועד פטירתו, התפללו לרפאותו השלימה, והנה גם הוא נפטר בר"ח אייר תשס"ו שלא התקיימה תפלה שם בערב חודש אייר בגלל חודש ניסן שאין תפלת יום כיפור קטן.

וכשחלה הרב אלישיב זצ"ל שהתפללו עליו והוא נפטר בכ"ח תמוז תשע"ב וראה זה פלא, בערב חודש תמוז אמנם הלכו לבית העלמין להתפלל על ציונו של המשגיח, אך כמה שניסו לחפש מנין לא הצליחו. (מי דעת)



מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה. ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול".

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל.)

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679